

dialog

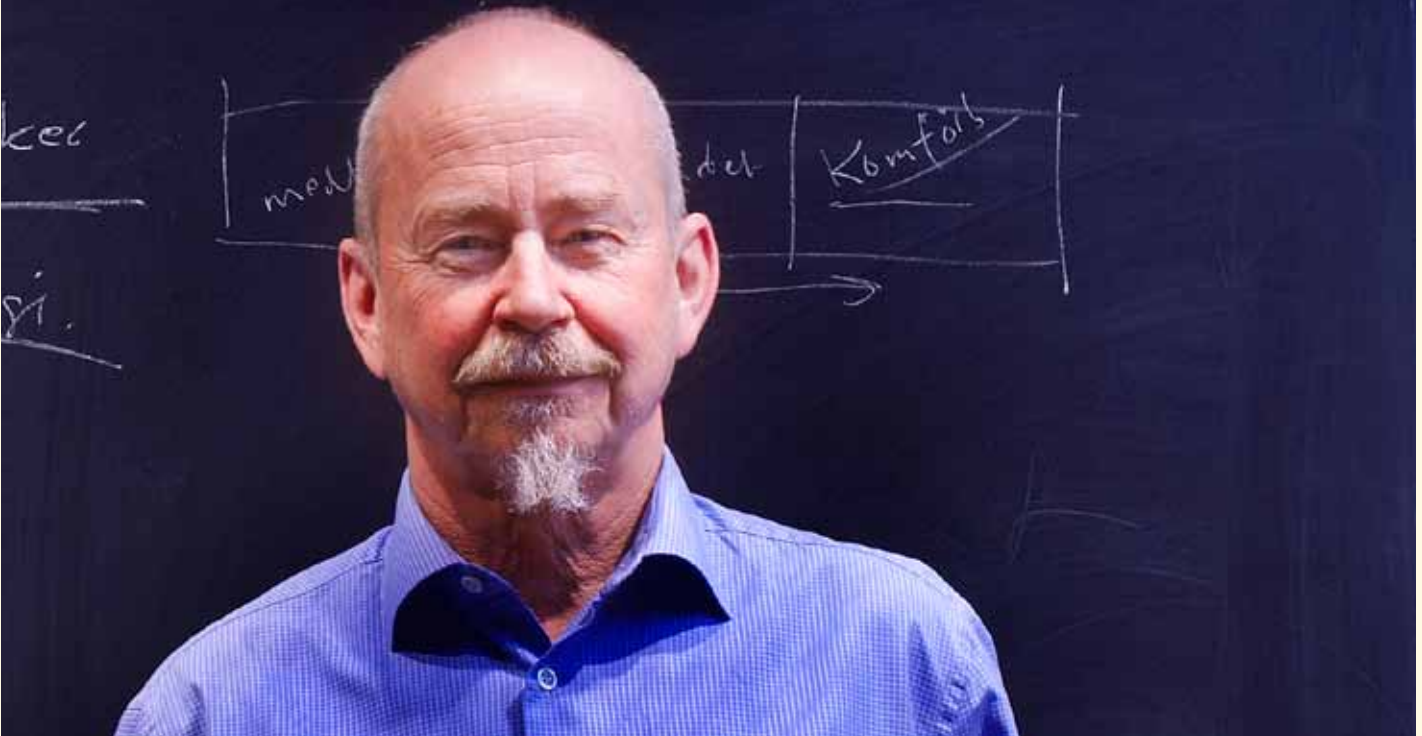
MED KUNSKAP OCH INSPIRATION FRÅN KOMMUNINVEST

A portrait of Lars M Andersson, an older man with a grey beard and mustache, wearing a dark suit jacket, a light-colored checkered shirt, and a light-colored tie. He is holding a pair of glasses in his hands. The background is a warm, golden-yellow gradient with a sunburst effect on the right side.

**”Stort intresse
för den svenska
samarbets-
modellen”**

Lars M Andersson, arkitekten bakom Kommuninvest engageras runt om i världen för att berätta om Framgångsmodellen för kommunalt finanssamarbete

EN GRÄNSLÖS IDÉ

Intresset för att samverka kring kommunal finansiering verkar just nu vara större än någonsin tidigare. En person som engageras runt om i världen för att berätta om hur det går till är Lars M Andersson. Det är inte så konstigt. Lars var arkitekten bakom svenska Kommuninvest, som startades 1986.

Dialog träffade Lars för ett samtal kring idén som bygger på att man får bättre lånevillkor tillsammans än var och en för sig.

I december 2011 besöker Lars M Andersson England för att berätta om hur Kommuninvest byggdes upp i Sverige. Med sig har han Kommuninvests vice VD Maria Viimne. ”Engelska kommuner har fått en markant neddragning när det gäller statsbidrag sedan den nya koalitionsregeringen tillträdde”, berättar Lars. ”Totalt har statsbidragen till kommunerna när det gäller drift och investeringar minskat med 27 procent. Och tittar vi specifikt på statens bidrag till kommunala investeringar, så har dessa halverats.” Lars sätter den nya verkligheten i ett perspektiv, när han pekar på att en svensk kommun i genomsnitt finansierar 80 procent av sin verksamhet genom egna skat-

ter och 20 procent genom statsbidrag. I England har det varit precis tvärtom. 80 procent av en kommuns ekonomi har baserats på statsbidrag. Inte undra på att England nu är intresserade av finansiella lösningar av det slag som Kommuninvest representerar.

ENGELSKA TRADITIONER ...

För engelska kommuner har det varit vanligt att låna till investeringar via ett statligt låneinstitut som heter Public Work Loan Board (PWLB). En annan finansieringslösning är Public Private Partnership (PPP), det som på svenska kallas Offentlig Privat Samverkan. Den senare modellen innebär att privata företag tillhandahåller finansiering av ett projekt som en del av ett helhetsåtagande, där till exempel även projektering, byggande och drift kan ingå. Men räntorna för PWLB-lånen har stigit och PPP-modellen har ifrågasatts, bland annat för att ha en otydlig ansvarsfördelning och brist på offentlig insyn.

... OCH NYA IDÉER

Sammantaget innebär utvecklingen att en del blickar har riktats mot andra finansieringslösningar som till exempel dem som Kommuninvest representerar – Local Government Funding Agencies (LGFA). Tankesmedjan New Local Government Network har kontaktat Lars M Andersson för att få information kring Kommuninvests modell. I somras var han i England och föreläste i ämnet.

Det engelska kommunförbundet har också initierat en förstudie när det gäller möjligheten att starta en liknande verksamhet som Kommuninvests. Det är viktigt att tidigt i en sådan process se över det juridiska regelverket, menar Lars. ”Ofta är frågorna aldrig tidigare ställda, eftersom modellen inte har funnits. Då är det viktigt att de personer som ska ta ställning i juridiska frågor ser lösningar och inte enbart problem.”

STORT INTRESSE FÖR DEN SVENSKA SAMARBETSMODELLEN I FRANKRIKE

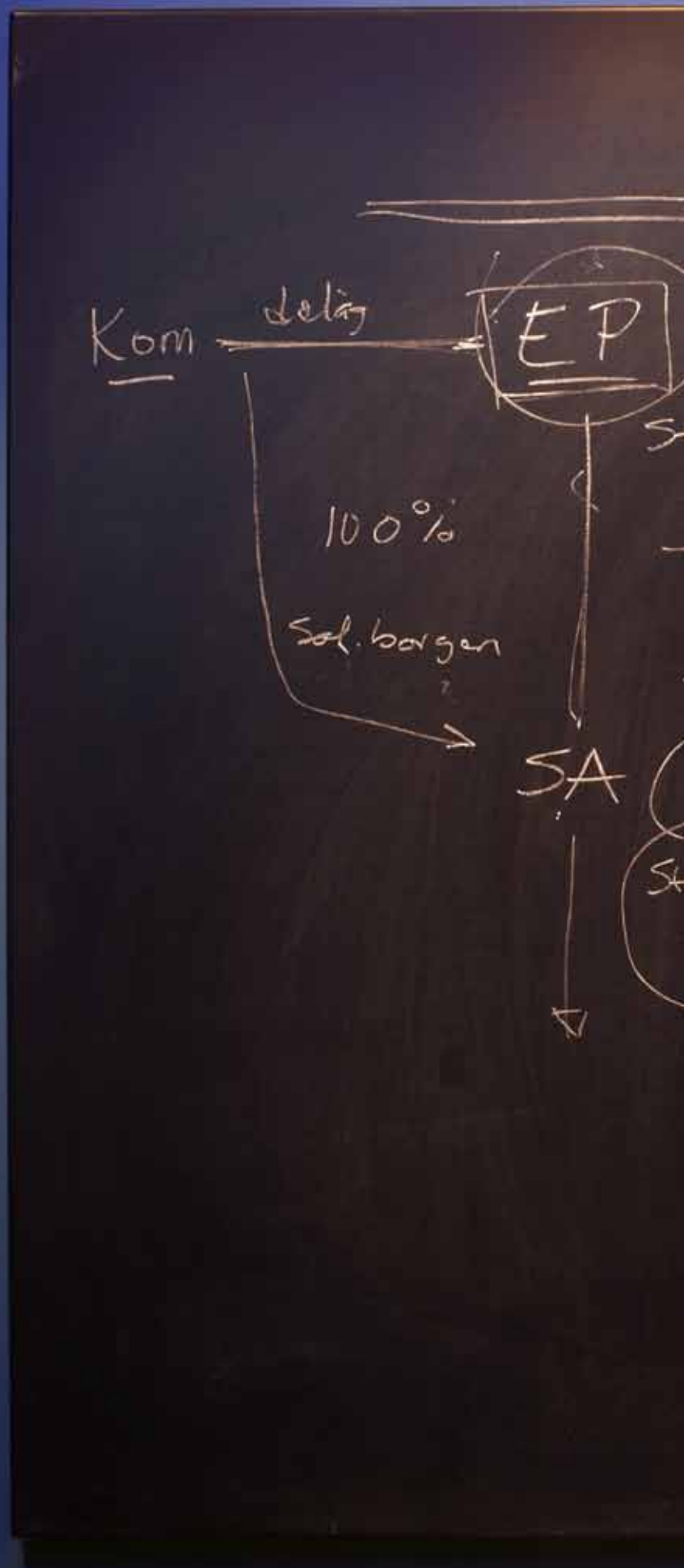
Frankrike har fler än 37 000 kommuner och har varit intresserade av den svenska modellen i mer än ett decennium. 2010 tog processen fart i och med att Frankrikes åtta olika kommunförbund bildade en förening med uppgift att studera modeller för kommunfinansiering. En upphandling av konsulter genomfördes. I den konsultgruppen som valdes ut ingår bland andra det internationella redovisnings- och rådgivningsföretaget Ernst & Young samt HSBC, som är en av världens största banker. Och svenska AB Mårten Andersson Productions, med en anställd – Lars M Andersson.

Konsultgruppens rapport till beställarna resulterade i tummen upp. Bland annat har man berört ett antal ämnesmoduler som Lars listat. Exempel är juridik, kapital, ledning, kreditvärdighet, organisation, redovisning och finansiella metoder.

MÖJLIG FRANSK START 2012

För att skapa Kommuninvests motsvarighet i Frankrike krävs en lagändring. Och den är på gång. Lars M Andersson tror att efter ordentliga förberedelser och intensiva kontakter med departement, ministrar och personer i presidentens närhet, kan verksamheten vara igång andra halvåret 2012. Processen har varit effektiv, menar Lars. Faktum är att vissa kommuner redan har reserverat sina förmodade andelskapital i 2012 års budget.

En iakttagelse som Lars har gjort är att det i Frankrike finns en stark koppling mellan central och lokal politik. I franska senaten, parlamentets första kammare, sitter många kommunalpolitiker. Och lokala borgmästare är inte sällan även rikspolitiskt aktiva på hög nivå. Till exempel är borgmästaren i staden Bordeaux även Frankrikes utrikesminister. Denna närhet mellan lokal- och centralsamhälle under-

tyr. Politiker

divers. strategi.

(AB)

tyr. proff

kon + del

Konfais

Det var på Mucha Café, 227 boulevard Saint-Germain i Paris, som många samtal fördes kring i en ny finansieringsmodell för franska kommuner. Foto: Lars M Andersson.

lättar processen i denna fråga, tror Lars.

Han har inte heller uppfattat några partipolitiska eller ideologiska motsättningar när det gäller det franska projektet.

ÄVEN ORGANISATIONS- OCH STYRELSEMODELLEN ÄR LÅNAD FRÅN SVERIGE

Frankrike är inne på att använda sig av Kommuninvests modellprinciper när det gäller organisation och styrelser. Det innebär att ett offentligt aktiebolag, *établissement public*, motsvarar Kommuninvests medlemsägda förening. I denna styrelse kommer det – precis som i Kommuninvests ekonomiska förening – att sitta politiker. Den affärsdrivande verksamheten kommer som i Sverige att drivas i aktiebolagsform, på franska *Société Anonyme*. Denna styrelse kommer att externrekryteras från näringsliv och samhälle. Och det är rätt tänkt menar Lars; ”Denna styrelse driver affärer och inte politik.”

Lars berättar att Kommuninvests systemverksamheter i Finland, Norge och Danmark enbart har en styrelse för sina respektive verksamheter. Men han anser att det är bra att ansvaret sorteras i två styrelser.

ÄGARINFLYTANDE

Frågan om hur politikerrepresentationen i den franska varianten av Kommuninvest ska hanteras diskuteras just nu. Ett fördelningsresonemang förs där ett tankespår bland annat är att låta de olika kommunförbunden utse en del av styrelsen och medlemmarna utse en annan del.

Det är tydligt att frågan behöver begrundas, eftersom Frankrike som sagt har drygt 37 000 kommuner. Av dessa har ungefär 34 000 färre än 3 500 invånare.

KREDITVÄRDIGHETEN EN FRAMGÅNGSFAKTOR

Att kreditvärdigheten är en av samverkans-

idéns starkaste kort är väl ställt utom allt tvivel. Själv ser Lars M Andersson det franska projektets möjlighet att få bra kreditbetyg som goda. ”Man kommer kanske att börja på dubbel-A för att sedan rätt snabbt få trippel-A. Naturligtvis förutsätter denna bedömning att den franska staten får behålla sitt trippel-A”.

KONKURRENSSITUATION

Med vem kommer den nya franska samverkansgruppen att konkurrera med, frågar Dialog Lars M Andersson. ”I dag lånar franska kommuner mycket av sina sparbanker och Dexia*. Dexia har drabbats mycket hårt av statsskuldskrisen och deras verksamhet omstruktureras och kommer delvis att tas över av andra aktörer. Jag tror att man väldigt snabbt kommer att nå en marknadsandel på ungefär 25 procent.”

* Dexia N.V./S.A är ett belgiskt-franskt finansinstitut som arbetar med finansiering av offentlig verksamhet. Verksamheten ägs historiskt av både privata och allmänna intressenter.

SVENSK IDÉEXPORT LOVORDAS AV AMBASSADEN I PARIS

Lars har anledning att vara stolt i sin roll som konsult för den franska föreningen *Association d'étude pour l'agence de financement des collectivités locales (AEAFCL)*. ”Allt arbete som jag har lagt ned på Kommuninvest tar jag med mig här.” Lars berättar också att han har varit i kontakt med svenska ambassaden i Paris för att informera dem om det aktuella projektet. ”De var väldigt entusiastiska till denna svenska idéexport.”

GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Lars M Andersson ser några principer som är viktiga att bära med sig när finansieringssamarbete à la Kommuninvest ska formas i andra länder. ”Grundläggande är att man betraktar alla kommuner som jämlika. I samarbetet ska alla ha varsin

röst. Sedan är det angeläget att lägga stor vikt vid pedagogiken. Alla ska förstå. Annars är risken stor att det uppstår ett kunskapsglapp som i sin tur leder till problem. Kalla det gärna för rättvisekommunikation” menar Lars.

Han understryker också värdet av en tydlig rollfördelning och återkommer till frågan om vikten att ha två olika styrelser. En för ägardirektiv och en annan för affärsverksamheten.

OM MORGONDAGEN

Skuldskrisen och de nya Basel III-reglerna om höjda kapitalkrav och större likviditetsbuffertar har lett till en minskad vilja från de traditionella bankerna att låna ut pengar till kommuner. Och därmed skapat ett ökat intresse för nya finansiella lösningar som till exempel den svenska Kommuninvest-modellen, säger Lars M Andersson.

”Jag tror att idén bär överallt. Vi har kommit i ett läge där behovet av en sund medlemsägd kommunal finansverksamhet är mycket stort. Man ser också vilken värdefull roll kommunerna har när det gäller decentraliserad medborgarservice, vilket slår fast behovet av en stark lokal offentlig sektor.

När vi skiljs åt nämner Lars att han nyligen fått ett e-brev från Nya Zeeland. Brevet informerade om att man där hade startat en verksamhet uppbyggd enligt samma grundidé som Kommuninvests. Lars och alla andra som har arbetat eller arbetar med Kommuninvest har anledning att känna sig nöjda.